

СТИМУЛЮЮЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ
Лазуренко О.П., Черкашина Г.І.
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків

Стан електричних мереж та енергетичного обладнання, необхідність у додатковій потужності для споживачів електричної енергії вимагають значних інвестицій, які можуть бути залучені лише за умови впровадження стимулюючого регулювання – загальноприйнятого у міжнародній практиці інструменту, що забезпечує можливість реконструкції електричних мереж та розвиток енергетичної інфраструктури. Наприклад, Великобританії вдалося у 2 рази скоротити витрати електророзподільчих компаній та тарифи на передачу електроенергії за 15 років. У Румунії знос активів зменшився з 75% до 48% протягом 2004-2011 років. Середній час експлуатації розподільчих мереж електроенергетичного сектору України складає понад 40 років, досягаючи 60-85% рівня зносу. При цьому споживання електричної енергії усіма категоріями споживачів зростає із року в рік, проте енергопостачальні компанії не мають необхідних ресурсів, щоб забезпечувати безперебійне, якісне та безпечне електропостачання для споживачів електричної енергії. Стимулююче регулювання передбачає встановлення величини необхідного доходу в залежності від досягнення встановлених показників надійності електропостачання та якості обслуговування споживачів, а також мотивує регульовані компанії до зниження витрат. Основні елементи стимулюючого регулювання: проведення переоцінки активів з метою встановлення регуляторної бази активів для розрахунку регуляторної амортизації та прибутку; встановлення норми прибутку на рівні, достатньому для залучення необхідного обсягу інвестицій; покриття обґрунтованих операційних витрат; встановлення довгострокових параметрів регулювання (цільових показників якості та надійності). Головними вигодами впровадження стимулюючого регулювання для енергопередавальних та енергопостачальних компаній є зменшення втручання регулятора в операційну діяльність, збереження вигод (досягнутої економії) внаслідок підвищення ефективності діяльності в розпорядженні компанії і, головне, забезпечення необхідного обсягу фінансування інвестиційних програм шляхом залучення акціонерного та позикового капіталу. Для споживачів електричної енергії та економіки України в цілому впровадження стимулюючого регулювання дозволить забезпечити створення привабливого інвестиційного клімату для залучення приватних інвестицій, підвищення якості та надійності електропостачання та підвищення ефективності операційної діяльності обленерго шляхом зниження неефективних операційних витрат та повернення споживачам часини досягнутої вигоди (економії) у вигляді відповідного зниження тарифів. Виходячи з вищесказаного, визначається необхідність формулювання принципів та перспектив переходу на стимулююче регулювання на прикладі енергопостачальної компанії України.